

Setmanari dels
Països CatalansNúmero 1142
2 maig 2006

SETMANARI

EL TEMPS

Medi ambient

Els aiguamolls de l'estany del Remolar, al Prat del Llobregat.

Protecció del territori

Xarxa Natura: entre la protecció i la protesta

Superant les equidistàncies entre conselleries, el Govern català sembla preparat a posar remei a l'estirada d'orelles de la Unió Europea en matèria d'ampliació de la Xarxa Natura 2000. El darrer esborrany, el quart des que s'iniciaren els tràmits, ha entrat ja en el procés d'informació pública. Gairebé un terç del territori català queda protegit per aquesta llista. Tot i això, l'exclusió final de la franja que s'estén davant de l'Aeroport del Prat ha estat, per a alguns, la gran sorpresa.

Finalment, més del 30% del territori català formarà part de l'anomenada Xarxa Natura 2000, el catàleg europeu d'espais on cal protegir de manera especial la flora i la fauna. O això sembla. De fet, aquest és el quart projecte –el segon en aquest mandat– que estudia el Govern des que la Unió Europea creà aquesta xarxa d'eminent interès proteccionista. En el seu primer intent, els del tripartit ja van pagar els plats trencats de no assolir-ne els mínims. Era l'any passat i la proposta augmentava fins a les 856.567 hectàrees terrestres protegides, això és, un 26,7% del territori. Ara, amb els deures fets, la Generalitat torna a trucar a la porta europea, incrementant fins al 30,2% el territori català per incloure a la llista, percentatge al qual se sumen 83.920 hectàrees marines. El projecte presentat el 18 d'abril pels fins al moment titulars de les carteres de Medi Ambient i Habitatge, Salvador Milà, i d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, Antoni Siurana, ha de passar pel garbell de l'exposició pública durant 30 dies. D'aquesta manera, de ben segur que no hi mancaran esmenes abans que sigui aprovat definitivament pel Govern.

A tres bandes. No obstant el consens final, l'elaboració del nou projecte ha estat

un autèntic estira-i-arronsa entre els departaments implicats, sobretot els de Medi Ambient, Política Territorial i Agricultura, que han fet seva la lluita per cadascuna de les hectàrees que s'havien d'incloure o excloure de l'esberrany. I és que l'aplicació de Xarxa Natura 2000 a casa nostra ha estat un equilibri de forces entre interessos – i per tant, departaments– contraposats.

El delta del Llobregat s'ha convertit en el principal escull de les negociacions, una batalla en què Milà –fins a aleshores conseller de Medi Ambient i defensor a ultrança de la preservació del corredor litoral que alberga l'extensió més gran de pi pinyer sobre dunes– n'ha sortit malparat en contraposició amb els interessos del seu col·lega Joaquim Nadal, que ha volgut guardar-se sota la màniga l'as que proporciona una zona tan suculentia com la franja marítima que s'estén enfront de l'Aeroport del Prat. De fet, aquest corredor natural va ser la mesura mediambiental compensatòria que la Conselleria d'Obres Públiques va haver de pagar l'any passat per obrir la polèmica tercera pista. Amb aquest redactat que exclou l'àrea del delta del Llobregat, alguns han vist una clara interpretació: assegurar-se la possibilitat de crear una quarta pista en sòl guanyat al mar. Les entitats ecologistes, per contra, han vist com es perdia la darrera oportunitat per evitar degradar aquest singular hàbitat, que només es repeteix a les costes del Baix Empordà –i que, casualment, sí que han estat incloses en el darrer esberrany del projecte–. Lluís Tondrà, representant de Depana – Lliga per a la Defensa del Patrimoni Natural, se'n fa creus, ja que la considera una acció "lamentable i incomprensible". Per a ell, no incloure el delta del Llobregat a la Xarxa Natura 2000 justificant-se en "una minsa possibilitat" de dur a terme un projecte com el de les pistes d'aterratge sobre mar és "la manera que té aquest govern de demostrar quines són les prioritats de país".

La revolta lleidatana. A les Terres de Ponent, així mateix, l'esberrany tampoc no satisfà els pagesos. Antoni Siurana, rellevat ara al càrrec per Jordi William, ha hagut de fer mans i mànigues per explicar als seus conciutadans que "no és cert que amb l'ampliació Lleida quedi envoltada per la Xarxa Natura 2000", i desmenteix que aquest projecte signifiqui "un bloqueig per al desenvolupament del territori". Els propietaris dels terrenys de secà que s'han d'integrar a Natura 2000 no volen hipotecar el seu futur, ja de per si magre, a la protecció de la natura, almenys "sense saber amb detall les compensacions que rebran els pagesos exclosos del reg del canal Segarra-Garrigues, ni d'on sortiran els diners per pagar aquestes compensacions", com reivindica Josep Puigpelat, responsable de Medi Ambient de la Unió de Pagesos, qui titlla de "deplorable" la proposta de la Generalitat i denuncia que "els criteris per incloure i excloure determinats territoris s'han fet amb interessos estranys, perquè beneficien l'ampliació de l'Aeroport del Prat i frustren les expectatives de molts pagesos". El líder sindical ja ha anunciat que analitzaran aquesta proposta per fer-ne totes les al·legacions possibles, sense descartar tampoc futures mobilitzacions contra l'aprovació. A més del canal Segarra-Garrigues, l'altre punt conflictiu lleidatà el trobem al nord del Segrià, al voltant d'Almenar, on la zona de protecció d'aus ha portat més d'un maldecap. Ara, tanmateix, la discòrdia ha quedat reduïda, ja que ha quedat més allunyada del nucli urbà i exclosos els camps que havien estat reparcel·lats. A les terres del Pirineu, la Vall d'Àrreu, amenaçada per l'ampliació de Baquèira-Beret cap al Pallars, s'ha convertit en una altra patata

calenta. Tot i ser inclosa íntegrament en la proposta d'espais per protegir, el Govern deslliura la vall de la Bonaigua per allotjar les infraestructures, de manera que trenca, així, la connexió plena els parcs de l'Alt Pirineu i Aigüestortes.

Collserola i delta de l'Ebre, beneficiats. El nou esberrany del projecte per integrar-se a Xarxa Natura 2000 també inclou finalment Collserola, el pulmó de la ciutat de Barcelona, que misteriosament no apareixia en l'última proposta. Tondrà considera que es tracta d'una notícia "satisfactòria" i creua els dits perquè no hi hagi "rebaixes d'última hora en un espai tan important". Per la seva banda, el delta de l'Ebre surt beneficiat amb la reestructuració, tant pel que fa a l'àmbit terrestre – guanya 6.700 hectàrees més que en l'anterior esberrany– com en el marítim, on s'inclouran 33.700 hectàrees.

La Xarxa als Països Catalans. Un cop acabat el procés d'informació pública i presentades totes les al·legacions, el Govern català tindrà ja una llista en ferm per aprovar i remetre a la Unió Europea. Per la seva part, valencians i illencs continuen debatent el contingut dels seus textos. Pel que fa al País Valencià, la llista inclou un total de 94 llocs d'interès comunitari (685.862 hectàrees), un 26,1% del seu territori, i divuit Zones de Protecció d'Aus. El Govern balear ha designat un total de 84 llocs d'interès comunitari i una quarantena de Zones de Protecció de les Aus.

"Som l'Amazònia europea"

"Vist amb la distància, un 30,2% és una aposta agosarada i compromesa amb la natura", assegura Lluís Tondrà, de Depana. Ell, com molts altres ecologistes, es mira ara amb lupa la lletra petita del nou esberrany que ens situa per sobre de la mitjana estatal en percentatges de territoris presentats per la Xarxa, superada només per les Canàries i Madrid. I avisa: "Si sortim a Europa, la desil·lusió és sonada, sobretot si mirem cap a països com França que, en aquest terreny, han fet el dropo." Ara bé, Tondrà és bastant escèptic davant els motius reals de la inclusió de gairebé un terç del territori català. "No ens enganyem", puntualitza mentre analitza com la UE ens ha amenaçat de congelar les subvencions si no es fa una proposta mediambiental satisfactòria, i conclou: "Si l'estat espanyol ha rebut més diners en subvencions, ara ens toca tornar-los en forma d'inversió ambiental. En aquests moments som l'Amazònia europea."

Laura de Andrés